

HarmoniKA festival: od ideje do stvaranja glazbenog proizvoda

Autor: Tomislav Krvarić, prof. savjetnik

Moderno doba obilježeno je brzim ritmom života, učestalim promjenama, konzumerizmom, govorom mase i, općenito, određenim gubitkom fokusa, odnosno uporišta i za stvaranje i za očuvanje identiteta. Budući da je sve usmjereno na stvaranje profita, veliki je pritisak na što bolju prihvaćenost i prodaju raznih proizvoda, pa tako i onih iz domene glazbe. Pritom se puno govori o stvaranju brenda i tradiciji, kao određenoj garanciji kvalitete, odnosno osnovnom preduvjetu uspješnosti. Kako se sve to reflektira na svijet glazbe, odnosno stvaranje glazbenog proizvoda u vidu manifestacije, prikazat će se u ovom članku kroz kratki pregled nastanka, tehničke organizacije i provedbe projekta *HarmoniKA festivala*.

Ideja za projekt *HarmoniKA festival* rodila se 2015. godine, a glavna začetnica ideje je ravnateljica Glazbene škole Karlovac, gospođa Snježana Mrljak. Osmislila je HarmoniKA festival kao projekt koji bi promovirao karlovačku Glazbenu školu i harmoniku kao instrument, ali i grad Karlovac, odnosno Karlovačku županiju u cjelini. Upravo te 2015. godine sa radom je krenuo i Harmonikaški orkestar Glazbene škole Karlovac. Kao logičan datum

održavanja te manifestacije nametnuo se 6. svibnja, dan koji je 2009. godine UNESCO proglasio Svjetskim danom harmonike, a budući da su u imenu instrumenta harmonika posljednja dva slova ujedno i početna dva slova imena našega grada, *HarmoniKA festival* bio je i više nego odličan naziv za taj projekt.

Prvi *HarmoniKA festival* je održan 2016. godine. Zamišljen je kao susret harmonikaških orkestara Republike Hrvatske, isključivo revijalnog, ne natjecateljskog, karaktera sa neobaveznim programom. Cilj mu je popularizacija glazbe i educiranje glazbene publike i onih koji će to tek postati, a ujedno je to prilika za upoznavanje, druženje i razmjenu iskustava učenika i nastavnika.

Program se odvijao prve subote u mjesecu svibnju, u dopodnevним satima, na otvorenom prostoru i najfrekventnijem mjestu u samom središtu grada Karlovca, što je omogućilo prisustvo i cirkulaciju velikog broja ljudi. Time je *HarmoniKA festival* ujedno predstavio grad Karlovac kao Grad susreta, dajući mu kulturni, edukativni i društveni značaj. Svake godine je odaziv na *HarmoniKA festival* bio velik, a odazvali su se harmonikaški orkestri iz gotovo cijele Hrvatske. Na festivalu su pored harmonikaškog orkestra Glazbene škole Karlovac gostovali harmonikaški orkestri iz Glazbene škole pri OŠ Dragutina Tadijanovića iz Vukovara, Glazbene škole Josipa Runjanina iz Vinkovaca, Glazbene škole Jan Vlačimsky iz Virovitice, Glazbene škole Varaždin, Glazbenog učilišta Elly Bašić iz Zagreba, Glazbene škole Zlatka Grgoševića iz Sesveta, Umjetničke škole Matka Brajše Rašana iz Labina kao i harmonikaški orkestar Bele pl. Panthy-ia iz Slavenskog Broda.

U organizacijskom smislu, priprema i provedba ovog projekta bila je poseban izazov zbog situacija od kojih je neke bilo moguće predvidjeti pa onda i unaprijed planirati, ali i onih koje su došle

nenadano te ih je trebalo rješavati na licu mjesta. U Glazbenoj školi Karlovac postoji šest odjela, a upravo je Odjel za harmoniku, gitaru i solo pjevanje bio zadužen za organizaciju *HarmoniKA festivala*.

Jedan od organizacijskih izazova je svakako prihvata i smještaj orkestrara. Orkestri koji su dolazili iz bližih krajeva dolazili su izravno na dan održavanja Festivala što je diktiralo da vrijeme početka programa bude oko 11 sati, kako bi na vrijeme stigli u Karlovac i pripremili se za nastup. Orkestri koji su dolazili iz udaljenijih krajeva dolazili su dan ranije. U tom slučaju potrebno je organizirati smještaj, hranu i spavanje. Učenici, njihovi nastavnici i voditelji smješteni su na nekoliko lokacija pa je jedinicama smještaja bilo potrebno dostaviti popis osoba te ga prilagoditi veličinama soba i pritom voditi računa da u istoj sobi budu ili samo dječaci ili samo djevojčice. Svaki orkestar je dolazio u svom autobusu i u različito vrijeme. Iz tog razloga organizirani su djelatnici škole koji su koordinirali njihov dolazak i smještaj raznovrsne opreme: razni instrumenti (ne samo harmonike), stalci za note, pojačala i ostalo. Autobusima je također trebalo osigurati parkiranje do završetka festivala, a u školi osigurati i označiti prostor za svaki pojedini orkestar te organizirati okrijepu (sendviče, sokove) za sudionike prije nastupa.

Najzahtjevniji dio organizacije svakako je postavljanje i priprema prostora gdje se *HarmoniKA festival* održavao, a radi se dakle o otvorenom prostoru u centru grada. Prepune terase kafića odličan su preduvjet za međusobnu interakciju izvođača i publike koja je bila brojna i stalno se izmjenjivala, no to je zahtijevalo detaljne pripreme. Prije samog postavljanja te „pozornice na otvorenom“ dostavljene su detaljne skice svakog

orkestra što je uključivalo podatak o točnom broju stolica, stalaka, detaljan raspored sjedenja svakog svirača u orkestru, potrebu za ozvučenjem i spajanjem na izvor električne energije i slično. Gotovo svaki orkestar je osim harmonikaša bio sastavljen i od izvođača koji su svirali i druge instrumente (klavir, bubnjeve, gudačke instrumente, gitare, a jedne je godine uz harmonikaški orkestar nastupio i mješoviti zbor). Također u svakom orkestru su se u određenim kompozicijama pojavljivali i solisti koji su trebali dodatne stolice ili stalke. Budući da je na Festivalu znalo biti gotovo 200 izvođača, bilo je potrebno osigurati veliki slobodan prostor i taj prostor maksimalno iskoristiti. Kako se ne bi gubilo previše vremena za slaganje pozornice iznova svaki put nakon nastupa pojedinog orkestra, odlučeno je da prije samog početka manifestacije pozornica bude potpuno složena, odnosno da svi orkestri istovremeno zajedno sjede na pozornici. Nakon završetka nastupa jednog orkestra, krenuo bi drugi bez ponovnog namještanja i slaganja stolica i stalaka čime se uštedjelo na vremenu i izbjegla se situacija dugih prekida između pojedinih nastupa. S druge strane 200 izvođača na okupu djelovalo je impozantno. A glavna atrakcija je bila što su svake godine na početku i na kraju festivala svi sudionici zajednički izveli po jednu kompoziciju. Ta je kompozicija zajednički odabrana, a svaki ju je voditelj orkestra izvježbao tijekom školske godine sa svojim đacima. Zaista je moćno zvučalo, a i lijepo izgledalo kada je zasvirao zajednički tako veliki broj izvođača.

Još jedan važan detalj je bilo potrebno riješiti, a to je položaj dirigenta. Kako bi dirigent imao pregled nad čitavim orkestrom kod zajedničkog izvođenja kompozicija, a ujedno i svaki voditelj orkestra nad svojim orkestrom prilikom pojedinačnih nastupa, taj golemi orkestar je formiran u veliki polukrug usred kojeg je smješten dirigent. Ujedno su i arhitektonske karakteristike vanjskog prostora korištene kao

pomoćni dijelovi pozornice – npr. stepenište se iskoristilo kao praktikable za smještaj zbora.

Ozvučenje vanjskog prostora poseban je izazov. Ton majstori također su dobili tlocrtni prikaz razmještaja svakog orkestra radi stvaranja predodžbe o svakom orkestru i kako bi znali što je potrebno od opreme. Ton majstori i osobe zadužene za slaganje orkestara morali su imati i točan popis kompozicija koje će se izvoditi, jer je bilo važno znati kada nastupa npr. solist radi postavljanja dodatnih stalaka i mikrofona. Za samu kvalitetu zvuka, bilo je važno osigurati i vrijeme za tonsku probu prije samog početka Festivala. Izbor programa orkestara nije bio ničim ograničen. Jedino je minutaža bila ograničena na 20-tak minuta, čime je postignuto da je program svakog orkestra približno iste dužine te da trajanje cijelog festivala bude u okvirima prihvatljivog za slušatelje.

Nakon završetka službenog dijela, rezervirano je vrijeme za druženje. Za sve sudionike organiziran je zajednički ručak, a kako bi dodatno prezentirali ljepotu našeg grada, druženje se nastavilo uz šetnju gradom i posjet Aquatici, jedinom slatkovodnom akvariju u Hrvatskoj.

Uz sve predvidive i nepredvidive situacije koje su organizacijski rješavane, postoji ipak jedan bitan faktor na koji nije moguće utjecati ni na koji način, a to je vrijeme. Vremenska prognoza. Budući da se cijela manifestacija odvija na otvorenom prostoru, glavni preduvjet njenog održavanja jest lijepo vrijeme, bez kiše. Danima uoči održavanja praćene su stranice meteorološkog zavoda i molećivi pogledi upućivani su u nebo. Za slučaj kiše, osigurana je dvorana Doma Oružanih snaga Republike Hrvatske, najveća dvorana u gradu Karlovcu.

U prve dvije godine održavanja Festivala, održana je manifestacija na otvorenom prostoru, no treće godine zbog najavljenog lošeg vremena odlučeno je da se *HarmoniKA festival* održi u dvorani Doma OSRH. Iako je pozornica dvorane velika i prostrana ipak nije nudila dovoljno prostora da se na nju smjeste svi orkestri istovremeno, pa se nakon svakog nastupa pozornicu pripremala za sljedeći orkestar, što je produžilo vrijeme trajanja festivala. Unatoč tome, prostor Doma OSRH pokazao se praktičnim iz razloga što su i oprema i orkestri autobusima dovezeni direktno pred ulaz u dvoranu, imali su osiguran parking na parkiralištu Doma OSRH, a također je u restoranu Doma organiziran i zajednički ručak. Godine 2019. godine također radi loše vremenske prognoze Festival također nije održan na otvorenom, već u dvorani naše Glazbene škole. Iako je na balkon škole postavljen zvučnik preko kojeg se nastup sudionika Festivala prenosio i izvan granica škole, a *HarmoniKA festival* je i opet opravdao svoju funkciju u dijelu međusobnog druženja i muziciranja, može se zaključiti da je bitan nedostatak održavanja Festivala u zatvorenom prostoru manja interakcija sa širom publikom i manji utjecaj na razvoj prepoznatljivosti ovog Festivala kao glazbenog proizvoda Glazbene škole Karlovac, grada Karlovca i Karlovačke županije.

Vezano za medijsko praćenje, nekoliko dana prije odvijanja samog Festivala, u Glazbenoj školi je održana konferencija za tisak tako da je vijest plasirana putem svih medijskih kanala, društvenih mreža svih relevantnih lokalnih medijskih portala i uključenih institucija. Svi sudionici festivala dobili majice sa logom festivala u kojima su nastupali i bili prepoznati na ulicama grada. Cjelokupni program *HarmoniKA festivala* mogao se pratiti i preko *live streama* putem Facebooka i web stranice Glazbene škole Karlovac. Posebna zanimljivost jest realizacija prve E-razglednice grada Karlovca koja je nastala upravo na *HarmoniKA festivalu*, a u kojoj su sudjelovali svi članovi orkestara zajedno sa posjetiteljima. Dio je to projekta „Karlovac kroz glazbu i sliku – Multimedijalna e-razglednica Karlovca“ koji je proveden u partnerstvu Glazbene škole Karlovac i Mješovito industrijsko-ugostiteljske škole Karlovac uz potporu Ministarstva turizma Republike Hrvatske. E-razglednica grada Karlovca namijenjena je i svima onima koji nisu još posjetili naš grad kao svojevrsna pozivnica i dodatni poticaj da to učine.

I tu se vraćamo na početak, odnosno na sam naslov ovog članka, na nešto što se zove stvaranje glazbenog proizvoda. *HarmoniKa festival* održava se od 2016. godine. Radi epidemije korona virusa nije održan 2020. i 2021. godine. To zaista nije bilo moguće budući je osnova ovog Festivala skupno muziciranje, a sve takve aktivnosti nisu bile dozvoljene. Nadamo se ove godine pokrenuti ponovo tu svečanost obilježavanja Svjetskog dana harmonike, u nekim malo skromnijim okvirima, ali kao svojevrsnu najavu nekih malo boljih vremena te kao nastavak nečega što je zaista postalo svojevrsna tradicija u našem gradu. Možda je malo pretenciozno nakon 6 godina nazvati *HarmoniKa festival* tradicionalnim, ali on je i u tom kratkom vremenu jasno pokazao svoj značaj za naš grad i županiju. Taj festival susreta obogatio je turističku ponudu i raznolikost ponuđenih sadržaja u razdoblju predsezona te posebno pridonio prepoznatljivosti i razvoju karlovačkog glazbenog turizma.

Osobno sam kao glazbenik i profesor harmonike sretan što je moj instrument u gradu u kojem živim i radim kroz *HarmoniKa festival* dobio priliku da se prezentira i van okvira nekih uvriježenih poimanja i predodžbi o harmonici. *HarmoniKa festival* upravo to nudi: mogućnost da slušatelji dožive harmoniku u malo drugačijem izdanju. Na Festivalu je moguće čuti kako zvuče pop skladbe u izvođenju orkestara harmonika, također i brojna djela klasične glazbe koja nisu primarno pisana za harmoniku. Moguće je čuti svo bogatstvo zvuka ovog jedinstvenog instrumenta. To je svakako velika promocija i harmonike i glazbe raznih žanrova. Veliki je utjecaj *HarmoniKa festivala*, ali i ostalih manifestacija koje je inicirala Glazbena škola Karlovac (kao npr. Noć s Bachom, Piano festival, Ljetna škola gitare..) na edukaciju glazbene publike, podsjećanje na vrijednosti i značaj klasične glazbe i glazbeno obrazovanje općenito.

Uz sve navedeno, može se zaključiti da je *HarmoniKa festival* izrastao i pozicionirao se kao kompletan glazbeni proizvod sa velikim potencijalom i za širenje van granice županije i Republike Hrvatske. Vjerujem da će vraćanjem u okvire normalnog rada i funkcioniranja društva kroz naredni period, a nastavkom aktivnosti koje Glazbena škola Karlovac provodi s ciljem razvoja glazbenih proizvoda i popularizacije glazbe općenito, ovaj Festival nastaviti okupljati orkestre iz zemlje i svijeta na ponos svojem gradu te da će, nalazeći svoje mjesto u srcima građana grada Karlovca i naše županije, ostati naš tradicionalni svibanjski festival.

Prilog:

<https://www.youtube.com/watch?v=9LOaCQuOXnM>

<https://www.youtube.com/watch?v=dxATepPybxg>